

E. M. M.
Kütüphanesi
Es. No. : 130
Remiz : A. C. 250

کتابخانه ملی

اخلاق

در سعادت و طهره قصبات مكاتب ابتدائيه سنك ايكنجى و قرا
مكاتب ابتدائيه سنك اوچنجى سنه لرئده تدريسى معارف
عموميه نظارت جليله سنجه تنسيب قيلمشدر.

نظارت مشار اليهانك ۲۲۹ نومرو و ۷ خيزران سنه
۳۱۵ تاريخلى رخصتنامه سيله طبع اولمشدر .

طبع ويى مطبعة عامره به منومرور.

معارف نظارت جليله سيله مطبعة عامره نك بالاده كي مهرلرئى
حاوى اوليان نسنه لر مكاتبه قبول اولتماز .

در دنجى طبعى
دار الخلافة العلية

مطبعة عامره

۱۳۱۹

فياى (۱۰) باره در

بسم الله الرحمن الرحيم

جمله مخلوقات و موجوداتی یوقدن وار ایدن و شریک [۱]
 و نظیری اولیوب زمان و مکاندن منزّه [۲] و عبادته لایق و مستحق
 اولان انحق الله تعالی حضرتلریدر . بناءً علیه وجود آلهی یه
 وصفات ذاتیه و ثبوتیه سنه و ملائکه کرام و پیغمبران [۳]
 عظام [۴] حضراته و حق تعالی حضرتلرینک پیغمبرلرینه انزال
 بیوردینی کتابلرینه و قیامت کوننه قلب و لسان ایله ایمان و اقرار
 ایدوب اینانحق اوزریمزه فرزندر . جناب حق هرشی کورر .
 ایشیدر ، بیلیر ، فقط بو کورمک ، ایستمک ، بیلک بزمکی کبی
 اولیوب ذات باری یه مخصوص کورمک ، ایستمک و بیلکدر .
 خدای متعال حضرتلرینک قوللرینه رحمت و عنایتی حدسز
 و حسابسز اولدینی کبی عذاب و عقابیده [۵] شدیددر . [۶]
 جمله منروز [۷] جزاده افعال [۸] و اعمالزدن مسئول اوله جفز
 و هر برریمز عملرمنزه کوره مکافات و مجازات کوره جکزه . بناءً علیه
 دنیاده دائماً خیر و حسناته چالیشمق و شروسیتاندن [۹] قاجیفیق

[۱] (شریک) اورتاق ، ارقه داش [۲] (منزّه) خالی ، مبرا اولان —
 [۳] (پیغمبر) اوامرو نواهی ا کلهیه یی حق تعالی حضرتلری طرفندن تبلیغه
 مأمور بیورایش اولان ذات شریفه . — [۴] (عظام) بیوکلر [۵] (عقاب)
 جزا . — [۶] (شدید) پک قانی . — [۷] (روز) کون . — [۸]
 (افعال) فعللر ، ایشلر . — [۹] (سیئات) صوجلر ، فغاللر ،

بزم ایچون موجب فلاح [۱] و سعادندر . چو جقار حق تعالی
 حضرت تری نیک و حدایتنه یعنی بر لکنه ایمان ایدوب او امر الهیه سنه
 تمامه اطاعت و نواهیسندن [۲] بجانبت [۳] اتمک و جناب حقدن
 دائماً توفیق نیاز اینک و پیغمبر من افدمن حضرت تری نیک او امر
 و سنن [۴] سنیه سنه اتباع [۵] ایله طریق صلاحدن آیرلماق
 و ایکی کونلک عمریمزی فناقلر ایله کچیرمه مک الزمدر . دین مبین ،
 مؤمن اولانلری بتون فناقلردن منع ایدر و همجنسنه و سائر لرینه
 قارشو شفقت و مروتی او کره تیر . اجرام سماویه نیک [۶] دونوب
 دولاشمهی و کبجه و کوندوز اولمهی و یاز کلدکده آغاچ لارک
 یشیلله نوب درلو درلو میوه لر و یرمه سنی متعاقب قیش فصلی
 کلدکده قار و یاغور یاغمه سی و الحاصل بونجه موجوداتک احوال
 و حرکات واقعه سی و هیچ پریشیک دیکرینه بکزه مده مده سی بتون
 قدرت آلهیه دلیلدن . جناب حق ، قادر مطلق اولوب هر شیء
 کندیسنتک اراده آلهیه سیله وجوده کلیر . خلاصه کلام حق
 تعالی بی حقیله بیلوب یعنی قدرت و عظمت و رحمت و غضبنی
 دوشونوب طوغری یولدن آیرلماغه هر شیددن زیاده جهد و اعتنا
 ایتمیلدر ، پیغمبر من آخر زمان نیسی علیه الصلاة والسلام افدمن
 حضرت تری ایله سائر کافه پیغمبران افدیمز حضرتی کال محبت ایله سودیکمز
 کبی جمله سنک علوشان و پیغمبر لکرینه ذره جه نقیصه و یره بیله جک
 [۱] (فلاح) نجات ، راحت . — [۲] (نواهی) منع قیلنمش عمللر .
 [۳] (بجانبت) اوزاغه چکلمک . — [۴] (سنن) پیغمبر من صلی الله تعالی
 علیه وسلم افدمن حضرت تری نیک ایشلدیکی عمللر . — [۵] (اتباع) تابع اولوق .
 او یوق . [۶] (اجرام سماویه) کوکده کی ییلدیزلر .

اعتقاد اتدن زياده سويله صاقينق و مقدس و مبارك شيلره و محلالره
بك زياده حرمت ايله مك لازمدر .

الله تعالى حضرتلرينه جدايدلم كه بزه دوشونمك ايچون
عقل و سويله مك ايچون لسان و ير مشدر . دنيا ده كورد يكمز
وقولاندنيمز شيلر هپ بو عقل ايله دوشونلش و ايجاد اولنمشدر .
اكر الله تعالى حضرتلري بزه عقل احسان بيور ماش اولسه ايدى
نداومز ونه ده اشيامن اوله يسه جقدى . صيحا قده و صوغوقده
حيوان كى قيرلرده آچيقده و مفارلرده ياشايه جق ايندك . شمىدى
ايسه بو عقل سايه سنده كوزل كوزل عمر لر كچير بيورز . مثلا
يملكرك درلوسنى باپورز . قيشين و يازين ايسد يكمز كى لباسلر
كيديوورز . محافظه لى يرلرده اوتوريورز . حيوانلردن ايشيمزه
يارايانلردن كينى آرابه ده ، كينى يئتكده ، كينى تارلاده قوللانيورز ،
كنديمز راحت ايديوورز . عقل بزم ايچون اك بيوك نعمتدر .
بونك ايچون جناب حقه نه قدر جد و شكر ايتسه ك ينسه آزدرد .
لسان دخى جناب الهك انسانه مخصوص برلطفيدر . اكر
ديلسز اولسه ايندك آرزومزى آكلا تمقده بك كوچاك چكك چك
ايندك . جناب الله انسانى ديكر مخلوق اتدن اوستون طونديغندن
هيچ برنده بولنميان سويله مك شرفنى آكا و ير مشدر . انك بو
لطفنه قارشو بزه دوشن كچه ، كوندوز انك امرلرينى اونو تيمه رق
يرينه كتيومك و ديمزك مقتضاسنى يا تمقدر .

پادشاهمز افسندمز حضرتلرينه داغما خير ايله دعا و ذات
همايونلرينه بك زياده محبت و صداقت و بولنده جان و يررجه سنه كوزل
و طوغرى خدمت و امر و فرمان همايونلرينه اطاعت ايتمك كمز .

بزه بور جدر . زیرا شو مکتبلر هپ آنک سایه شاهانه سنه ده یاپیلوب
ایچلرنده او قومقدمه یز و آنک سایه سنده راحتله یاشامقدمه و کچنمکده یز .
علم و معرفت قدر بیوک زنکینلک و اعتبارلی برشی یوقدر .
بونی ا کلامق ایچون دوشونمک بیله ایسته من . خواجه کزه
قارشو قلبکزه کی رعایت و محبت بونی سزه اثبات ایدر . فقط
علمسز علم ، میوه سز آغاچه بکزر . بونک ایچون علمی اولانلر حال
وشانتی علمک مقتضاسنه تطبیق ایدرک حسن عمل و فعلده بولمغه
پک زیاده غیرت و همت ایلیدیرلر . یوقسه کندیبسی آنکله عامل
اولماز ایسه کیسه نیک یاننده اعتبار و قیمتی قالمقدن شقه هر کس
کندیسندن نفرت ایلر

پادشاهمز افدمز حضرتلرینک او امر ملوکانه لرینه انقیاد
ایدوب برینه کتیرمکه چالیشمق وظیفه مندر و بزه بیوک شرفدر .
مملکتیزی ، مالیزی ، جائیزی محافظه ایچون هر درلو راحتلرینی بزم
ایچون ترک بیورمشلدر . آزیچق دوشونور ایسه ک بونلری اکلارزه
مثلا مملکتیزی دشمندن محافظه ایچون بونجه عسکرلر و مال حاجتک
محافظه سی ایچون برچوق مأمورلر بسلیورلر . اکر بونله پامسه لر
دشمن وحیدود قورقوسندن اویقوبیله اویویه مایز و اوسندن آز
چوق اوزاغه کیده مه یز . شمدی ایسه بویله شیلر علملزه بیله کلیور .
پادشاهمز افدمز حضرتلرینه و دولت علیه لرینه قاشو مجبور
اولدیغمز عسکرلکدن ویا ویرکودن قاچق اک بیوک آلچاق قدر .
زیرا بونلر کندیلری ایچون دکلدر . ینسه هپ بزم منفعتمز
ایچوندر . اکر عسکر ویریور ایسه ک مملکتیزی دشمن شرنندن قورومق
ایچون ویریور زکه بوده فرضدر . ویرکو وامثالی شیلری ویرمکده

بویله جہ لازمدر . چونکہ بوویر کولر ینہ بزی و مالیزی قورومق و حقمیزی محافظہ ایتمک و راحت یا شامق ایچون قولانیلار مأمورلرہ کیدیور . اکر بویله اولمسه یدی یعنی هرکس باشلی باشنه اوخی، مالنی، جانی محافظہ ایتمک لازم کلمسه یدی او یکزی و تارلا و دکانکزی و مال و جانکزی و عرسکزی قورومق ایچون نہ قدر آدمہ پاره و برمک لازم کلمه جکنی بر کره دوشونکز . حالبوکه شمدی بز برشی و یرمیور قدر آز بر ویر کوا بیلہ بومصرفدن قورتیلورز . بونہ بیوک نعمت و نہ قدر بیوک سعادتدر . مملکتی ، دولتی سونلر ، دولتک قانون و نظاملرینہ و پادشاهمز افندمز حضرتلرینہ بحق اطاعت و صداقت و حسن خدمت ایدن و اوامر حکومتہ هر صورتلہ اتباع ایلینلردر . عفت و استقامت صاحبی اولیانلر مملکت و دولتک محب و صادقی صابیلہ مازلر . نظام خارچنده حرکت ایتمک و حقلی بی حقسز و حقسزلی حقلی چیقارمق جائز اولمہ جغندن بومقوله لر جزادن قورنیله مازلر بناء علیه قوانین [۱] و امر حکومتہ انقیاد [۲] و احترام [۳] ؛ اجبہ ذمندر . هرکس بر بیلہ کوزل کچینمک هیچ بروقت نزاع و غوغا ایتمک لازم اولدینی کبی مملکت و دولتیز خدا نکرده [۴] تهلکده بولوبده دشمندن حفظ و وقایه اولنمسنہ احتیاج کورینور ایسه اووقت دخی جهمزک سلاحه صارلمدسی و سوکیلی پادشاهمز افندمز اوغرینه فدای جان اللمسی دیانت و محبت اقتضاسندندر . انسانہ یاقیشان و لازم اولان ایی خوبلر شونلردر : یالان سوبله مہمٹ . نوووجیلق ، ایکی یوزلیک ، غیبت ایتمه مک ، انانیت ،

[۱] (قوانین) قانونلرہ — [۲] (انقیاد) مطیع اولنی — [۳] (احترام)

حرمت ایتمک . - (خدا نکرده) الله صافلاسون .

حسد ، حایلزلق ، حیلہ کارلق ، بدزبانلق [۱] خرسزاق ابله مه مه
وعارسزلق و مسخره لقدن و غرضدن کندینی صایق و و " کار
[۲] رعایتکار [۳] بولمق و قناعت [۴] و نظافت [۵] اهلی او .

کذب - یعنی یالان سونلک نه قدر فنا رحال اولدنی سره
سونلکه حاجت یوقدر . البت آرقداش لری بکزدن شیدی یه قدر
بوخویده بیلدکلری کز واردر . یالانلری میدانه چیقیدنی وقت
نه درجه اوتاندقلری کورممشسکزدر . چوجقلغنده یالانه آلیشانلر
بیودکلری وقت دخی آندن قور تیله مازلر . هر برده هر کسه مسخره
اولورلر . انک ایچون دها کوچک ایکن بو فنا خویده آلیشمامغه
بک زیاده غیرت لازمدر .

ناملره — یعنی قوووجیلق برینک سوزینی دیکرینه طاشیق قدرکه
بوده یالانجیلغک بشقه درلوسیدر وانسانه یاقیشمایان حالدرنددر .
بو یوزدن چوق کره ایکی دوست بررینک دشمنی اولور . لکن
زمان کچهرک نهایت ینه باریشیرلر او وقت بوفنالک کیمدن
ونصل کلدیکنی آ کلایه رق او کیمسه یه لعنت ایدرلر و برده انکله
کوروشمزلر . انسان سومدیکی برکیمسه طرفندن بیله بشقه سنک
ذمنه دائر سوز سوبلنسه آنی همان یتشدرمکه چالیشمیوب
صاقلامغه و سونلک ایچون مجبوریت حاصل اولور ایسه ممکن
مرتبته خفیفلندیره رک کچیشدیر یله جک برحاله قویمغه سعی ایللی
[۱] (بدزبانلق) سوکک ، کوتو سوبله مک . [۲] (وفا کار)

سوزنده صادق اولان . [۳] (رعایتکار) حرمت ایدن ، صایجی .

[۴] (قناعت) آرزوی ابله کچینمک . [۵] (نظافت) تمیزلک .

ونعام اولقندن حذر [۱] ایتلمیدر .

نفاۋ — یعنی ایکی یوزلیک ایکی کیسه نك آره سنه کوروب هر برینه بردرلو سوز سويله رك طارغینلقارینی آرتدیرمق ویاجبتلرینی کیدرمکدرکه پک چیرکین خویدر وقوووجیانک بشقه برنوعیدر . برکیسه برکره منافق [۲] دیه شهرت آلدیمی آرتق هرکسک یاننده منفور [۳] اولور . وسوزینه اینانلاز . بناء علیه منافق اولماغه پک زیاده غیرت ایتلمیدر .

غیبت — برکیسه نك یوزینه سويلنیه جک شیئی ویاکوجنه جکی لاقیردی بی آرقه سندن سويلکدرکه بونی ده دینمز منع ایتمشدر . بونی یاپان بیوک کنه ایتش اوله جنی کبی چوق دفعه کندیسنی تهلهکه یه قویار ، زیرا کندی حقنده سوز سويلینن کیسه برکون اوسوزی ایشیده رك انتقام [۴] آلمه و آنک آجیسنی چیقارمه قالقیشور ، بونک ایچون بوفنا خویدن دخی صاقینق و دینلی اسپرکه مک لازمدر ، انانیت — یعنی کندینی بکه نوب هر کسدن یوقاری طوتمق و بیلدیکی شیلره بیلکچک کوسترمکدرکه بوده فنا خوبلردندر . انسان مثلا رتبه وزنکینلکده و علم و معرفته دیکر لرندن صحیحاً اعلا اولسه بیله کندینی آشاغی طوتمق و دعواده بولنماق انسانیت و تربیه اقتضاسندندر . متواضع [۵] و کولر یوزلی و طاتلی سوزلی کیسه لر هرکسک یاننده مقبول و معتبر اولور لر و انانیتی اولانلر مقبول اولمازلر .

مسر — بشقه سنده بولنان کوزل شیلری کوروب قیصقانق [۱] [حذر] صاقینق ۰ - [۲] [منافق] بربریه بوزوشدیران یعنی ایکی یوزلی اولان ۰ - [۳] [منفور] نفرت قازانمش ۰ - [۴] [انتقام] قارشولق ایتک ، اوج آلتی ۰ [۵] [متواضع] آلتی کولکلو .

وچکه مەمەك واندن كېتەسنى ايستەمكەر . حالوكە آنك بو آرزوسىيە
اوشى همان صاحبنك اندن كېتىز و كندى انه كېرمىز . حق تعالى
حضرتلى انسانلرە داغما قىلبرىنە يعنى ايسلك و يافناقلرىنە كورە لطف
ايتدىكىندى وحسد اولنان كېسە مطلقا برجهتله ايسلكى يوزندن
اوشىئە نائل اولدىغىندن بېبودە يره بويلە آرزودە بولمىقدن ايسە
جناب حقندن ايستەملى وحسد اتمكندن صاقىملىدر .

مېموزلر — يعنى مەكتەبە كېتەمەك ، يازى يازمامق ، درسە
چالشماق ، ايشىلە مشغول اولمامق ، اويون وسيرىرلرنە وقت
كچىروب اصل كندىسە لازم اولە جق ايشلرى يامامق هر كس وهله
چو جقلىر اېچون پك فنا حاللردندىر . زىرا بويلە چو جقلىر برشى
او كرنەمىە جكلرنىن سو كره حقىر و ذليل اولورلر .

زمانلرىنى بويلە لككە كچىردكلىرىنە بشيمان اولورلر ايسە دە هېچ فائەدە
ويرمىز . بونك اېچون پدىر و والده لرمىزك و خواجە لرمىزك سوزىنى
دىكلە يوب هر كون ايركندن مەكتەبە كېتەكە و درسىلرمىزى يامغە
وايشلرمىزى كورمەكە سو كره درجە سەئى و غيرت اتملىز .

مېموزلر — يعنى آناسى و باباسى و خواجەسنى و شونى
بونى درلو درلو يالان و دوزن و دولابلر ايله آلداتقى و او قويوب
يازمىقدن قورتللىق و ايشنى كوچنى كورمەمەك و سويىنلىن شىلىرى
يامامق و كندى عقلنە كلنلىرى يامىق اېچون بر طاقم حيلە لره صاپمقدىر كە
نهایت يالانلرى ميدانە چىقەدقەدە هر گسە رذيل اولدقدن بشقە
بوشنە كچىردىكى زماندىن طـولايى انجق كندىسى ضرر و زيان
ايتىش اولور و سكرە بشيمان اولوب حىقلنور ايسە دە هېچ برفائەسى
اولماز . آنكىچون حيلە كارلقدن دخى پك زىادە قاچىملىدر .

عارسزاق و مسخراس — عقلی باشنده و ادب و تربیه سی
یرنده اولان چوجقلره هیچ یاقیشمایان حالردندیر . مثلاً برینی
کولدیرمک ایچون درلو قیافتلره کیرمک و تقلید یایمق و حقه بازلق
ایتمک و شوندن بوندن برشی ایسته مک و اوتانیه رق اغزینه کلنی
سویلك والیه وسائر اعضاسیله عیب اولان ایشلری یایمق عارسزاق
وادب سزلك و تربیه سزلك اولوب بویله چوجقلری کیسه سومز
وهرکس آنلردن نفرت ایدر . بناآ علیه عارسزوم - مخره اولماغه
زیاده دقت ایلیدیر .

بیزبانلور — شوکا بوکا کوتو سوز سویله مک و آرقداش لیرینه
سوکوب صاءقدرکه بوده پک چرکین خویلرک بریدر . شونکله
بونکله ایتشمک و دوکوشمک و مکتبه کلوب کیدرکن سسوقاقلرده
طاش آتمق و کلوب کچنه سوز سویلك دخی تربیه سزلك
و بدزبانلق اثریدر . بناآ علیه چوجقلره یاقیشان غایت اوصولوب
بویله یارامازقلردن پک زیاده صاقینقدر .

سرفت — یعنی خرسزاق دینجه بیوک کنه اولدیغی کبی
بوکا آیشان کیسه نك عاقبتی دخی درلو رزالت و محجوبیته سبب
اولور حبسخانه لرده چوزوینلر هپ بوفت اخوبک نتیجه سی اوله رق
برانغیه قونیشلردر . بونلرک ایچنده بش اون سنه یه وحق اولنجیه قدر
بوجزایی چکه جکلر واردر بونک ایچون هچ دکری اوله سه
بیله بریدن هچ برکیسه نك برشینتی چالماملی و آلوب صاقلامالیدر
تخفیر — یعنی بیوک ویا کوچوکنی بکنمه مک درکه ادب
و تربیه یه مغایردر . انسان ولو کند یسندن آشاغی و فقیر اولسون

کیمسه یه حقارت ایتمه ملی و ذوقه آلمق واستهزا [۱] ایتک کبی
 حالردن حذرا بیلیدر .

غرضه — یعنی نفسانیت دخی فنا خو بیلردندر . بر کیمسه کندی
 حقنده بر فئالق ایتسه آئی اونو تمیوب فرصت دوشونجه انتقام آلمق
 یا خود او کیمسه نك اكا هیچ بر کوتولکی اولماش ایکن فائده سنی
 کوزه ده رك کندیسنه غدر و کوتولک ایتک انسانیته هیچ یاقیشماز .
 انسانه یاقیشان کوتولک یرینه نندن کلن ایملکی ایتمکدر .

رفا کاره — یعنی اوزرینه آلدینی شیئی حقیله یا عقدرکه
 بر بیوک انسانیت علامتیدر . مثلا دوست واحبا واقربایی اونو تمامق .
 و آنلر ایچون یاپیلدسی اوزرینه آلتان شیلری یاپوب ممنون ایتمک
 والدن کله بیلدیکی قدر هر درلو ایملکلی یا عغه چالیشمق
 لازمدر . بویله اولان کیمسه لر داغما مقبول و معتبر اولوب دنیا
 و آخرت فیض و سعادتنه نائل اولورلر .

رعایت نظر له — دخی انسانیت اقتضاسندندر . بونک ایچون
 بیوکله و هنر و معرفتی اولانلره حرمت و هرکس حقنده حالنه
 کوره رعایت ایله کوزل معامله ده بولمق لازمدر . کذلک هر کسک اقبال
 و اعتبارنی و سعادت و راحتنی ایسته مک و کندی حقنده لایق کورمدیکی
 شیئی دیگر لرینه یا عامق و یاپیدر مامق دخی رعایت کارلق اثریدر .
 قناعت — یعنی ییه چک و ایچه چک و کییه چک شیلرده زیاده سنه
 باقیوب جناب حَقق و یردیکی نهمتره راضی و متشکر اولمقدرکه
 انسانه راحت و اعتبار بونده در . قناعت اهلی دنیا ده چوق زجت چکمز
 [۱] (استهزا) اکلنمک و مسخره به آلمق .

وچوق قازىمق دردينه دوشمبوب عربىنى كوزلجه وراختبه كچير .
بوجهتله آج كوزايلىك ايتمه رك اولور اولماز شيلر ايچون خلقنى
تجيزدن صاقىملى وقناعت صاحبي اولمغه چاليشمليدر .

نظافت — يعنى تميزلك دينجه وعقلجه انسانه پك لازمدر . بر آدمك
اثنابى اسكى اولمق عيب دكلدر . اما پيس اولمق عييدر . اوستى باشى ،
آغزى بورنى تميز اولان برچوجنى هر كيم كور رسه آندن خوشلانير
ومردار كيمس لردن ايسه هر كس اكرهه [۱] ايدر . آنك ايچون
چوجقلر يوز و آغز و بورونلر ينى تميز طومق ويمك يديكى وقت
الرينى كوزلجه بيقامق ، اوستى باشنى تميز طومق وهر شيدىه تميزلكه
آيشمق پك زياده لازمدر ،

معاونت — بر بر مزه قدر تمزد درجه سنده يارديم ايتمك و بر ضعيف
ويا فقيرى كورديكمزده اكا المزدن كلديكى مرتبه ده قولاً و فعلاً
اعانه و حسن معامله ايتلك مقتضاي امر شريعت و لازمه انسانيتدر .
بطالت — ايش كوچ كور مكده بطالت و كوشلك ايتمكدر كه
پك فنا حال اولوب صاحبنى بيك درلو ذلت و ضرورته مبتلا
قيله رق خور و حقير ايدز . آنك ايچون و قتيله ياتوب ار كنجه قالمق
وايشله مشغول اوله رق صحت و بخت و اقبالك دوامنه چاليشمق
وهم عافيت بدن ، هم معاملات دنيا ايچون پك مضر بر خوى
اولان بطالتدن قاچيمق پك لازمدر .

ايتسزلك — يعنى بوش كزيمك فقر حاله وهر درلو فناغه
سبب اولور . زيرا برايش ايله مشغول اولميان كيسه كچنمك ايچون
بالطبع بشقه سنه محتاج اوله جنى كبي بويوزدن درلو درلو اخلاق سزانه
[۱] (اكرهه) ايكرنمك ، تيكسينمك .

دخی جرأت ایلر و بوندن برجوق فناقلره دوچار اولور .
ایسره رابطه وانظام — هرشی وقت وزمانده ویونده
یا مقدرکه وقتی تلفدن وقایه دیمکدر . اطرادسزافک اوچ درلو
مضرتی واردر، بری جان صیقیتتیسسی، دیکری صبرسزاق، و اوچنجیسی
وقت صنایع ایتمکدر.

مهرانت — بر کیسه کندی رفاه [۱] حالنک بر قرار اولسنی
طلب ایلدیکی کبی سائرلرینکده سعادت حالنی ارزو ایتملی و هر
صورنده عدالتی الدن بر اقیه رقی بتون معاملاتنده انصاف و حقانیتی
کوزتملی و هیچ بر صورتله غدار [۲] و حیه کار اولماغسه فوق العاده
اعتنا و دقت ایتملیدر.

برصمت — دیانت اقتضاسندن اولدیغندن انسانک دشمنی بیله
آج بولنور ایسه بیهجک و صوسز اولور ایسه ایجه جک و جیه لاق
قالور ایسه کیه جک و یرمک لازمدر، زیرا مرحمت و شفقت
صاحبی اولانلر ایچون بو حال پک بیوک برصروت و انسانیتدر .

بنای مهنه محبت — یعنی نوع بشر بر برینی سسومک مقتضای
انسانیتدر. بوسبیدن کندی نفسنه لایق کورلمیان شی سائرلرینه
یا عاماق و هم جنسنگ کوچ ایشی ظهورنده قولایلاتمغه و کورمکه
چالیشمی و فلاکته اوغرایانلره الدن کلدیکی قدر یازدم ایله مک
کوزل خوبلردندر.

غیر مهنات — صاحبی اولانلر دائمی دنیا و آخرتی معمور
ایدهرک هر کسک حسن نظربنی قازانورلر، شو قدر که بروقتده
ایشلن خیری باشد قاقامق، یوزله مه مک لازمدر. چونکه بو حالده

[۱] (رفاه) ایبلک حالی. [۲] (غدار) زیاده ظالم و اذا ایدن

اوعلمك خيرى قالموب غيب اولور . خير خواهلق يهنى هر كسه ايبلك ايسته مك اويله بر فضيلتدر كه سايه سنده انسان ثروت واسطه سيله ممكن اوله ميان اقتدارى قازانور . پك چوق اعتبار بولور .
انقمام — يهنى بر كيمسه نك ياپديغى كوتولكه قارشو آندن اوجنى آلمق ديمكدر كه بونى يايغى نفسى آنك درجه سنه ايندير مك ديمك وبالعكس اكا عفو ايله معامله ايمك كنديسنى آنك اوستنه چيقارمق اولغله كوتولكه مقابل ايبلك ايمك و خصمك نيت فاسده سنى بيلوب آكلامازلقله اكا حسن معامله ايله مك اخذ انتقامدن ده اكوزلدر . بر كيمسه اولور اولماز شيلرايچون كو جنوب كين و عداوت كو سترمك صورتيله اخذ انتقامه چاره آرايه رق بيهوده راحتسز اولمقدن ايسه ايبلك ايده رك آنى اوتاندرمق و بو وجهله اكا اوستون كلمك ده ا زياده عقل كاريدر .

وظيفه — بر كيمسه ايفاحنه بورجلى اولديغى وظيفه يي يرينه كتيره رك كله جك زمان ايچون وقوعى مأمول اولان صيقتيلري دفع ايتلدر . زيرا هر كس هر كوز وظيفه سى نه ايسه آنى تماميله ايفا ايده رك كله جك وقت ايچون جناب حقك تقديرينه توكل ايتلدر .
قبامت — يعنى صوج ايشله مك پك فنادر . صوچلى اولان قباحتنك درجه سنه كوره جزا كورر . جزادن صوكره اكا عداوت ايمك و صوچلیدن انتقام آلمغه چبالامق لايق دكلدر . بلكه بچاره نك عقلى احاطه ايده ميهر ك نيچون بو صوچى ايشلدى ديه كنديسنه آجيق مقتضاي انسايتدر . زيرا هر كسك عقلى بر درجه ده دكلدر . بونك ايچون هر فرد خير و شري بردوزى يه حساب ايده رك آيرمغه قدرتلى اوله ماز .

مفظ صمت — دنياده وجود صاغانى كې تشكر اوله جق بيوك
بر نعمت يوقدر. زير ابر آدمك وجودى صحتده اولماز ايسه تكرى تعالى
حضر تلىرینه لايقيه قولاق ايده من و برايشنى كوره من آنك ايجون
انسان كندىسنى ممكن مرتبه خسته لغه سبب اوله جق شيلردن محافظه ايتك
لازمدر. چو جقلا ايجون خسته لغه سبب اولان شيلر پك چوق ايسده
باشليجه لىرینی بيان ايده لم . اكثر خسته لقىلك محلى معده در .
اگر آدم معده سنك تحملندن زياده مك يري اخود اولور اولماز يمكى
بربرى اوزرينه هضم اولمه دن صيق صيق اكل ايدر و چوق یش بر
وصوايچر سه البته معده سى بوزيلور و درلو درلو خسته لقىله
او غرار . خصوصاً چو چقلا ك معده سى بيوك كرى قوتلى اولمديغندن
چابوق بوزيلور . آنك ايجون چو جقلا عافيت و صاغلقرينه هضر
اوله جق زياده يمكدن و يمشدن و خصوصيه خام شيلردن صاينوب
يمه مى و اويون ايله يوريلوب ترله دكدن صكره صفوق صوايچمك
و صوبونوب صفوق آلىق و وجود ترلى و نغلى ايكن د كزه و يادره
و صويه كيرمك و جامدن چيقدقندن و يا صيحا ق صوايله ييقاندقندن
صكره روزكار قارشوسنده دورمق و صفوق و يا قارلى و بوزلى صو
ايچمك و ياز كونلرنده پك صيحا قلدده كونشك آلتده كرمك
و دورمق و بوكسك يرله و آغاچلره چيقوب دوشمك و جوق
قوشمق كې شيلر خسته لق ظهورينه سبب اوله جقندن عقلى
واوصلى اولان و كنديلرينه آجيب خسته اولمغى ايتمين چو جقلا
بونلردن حذر ايتميدر لر .

